

Complexnummer: 512283

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Spaarnberg

Aantal complexonderdelen

4

Monumentnummers van complexonderdelen

512284, 512285, 512286, 512287

Woonplaats

Santpoort-Zuid

Gemeente

Velsen

Provincie

Noord-Holland

Locatie van het hoofdoject

Bij Wüstelaan 73, 2082 AB te Santpoort-Zuid

Complexomschrijving

Omschrijving

In structuur en deels in detail gaaf bewaard complex van de voormalige buitenplaats Spaarnberg met HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG (1), DIENSTWONING (2), HEK MET TWEE TOEGANGSHEKKEN (3), TUINMUREN (4). De geschiedenis van de historische buitenplaats Spaarnberg is in bronnen terug te traceren tot in 1627 wanneer Hans Huybertsz van Claerenbeeck, bleeker, een "schone welgelegen blekerij met huis en getimmerde met bijbehorende landerijen" (groot 7 morgen en 399 roeden), de kern van het latere grondgebied van de historische buitenplaats Spaarnberg, verkoopt aan Quirijn van Napels en Cornelis Pietersz Floren. Het goed wordt van oudsher doorsneden door een weg (Wüstelaan), die de scheidingsgrens vormde tussen de oostelijk gelegen huisplaats op de lagere veengronden en de westelijke gelegen overplaats gelegen op de hogere duin- of bleekgronden. Op de kaart van de blekerij door P. Wils uit 1645 kan worden waargenomen dat de hofstede toen vooral nog een utilitaire functie had en omgeven was door een geometrisch patroon van kleine bleekvelden en grote agrarische percelen, van elkaar gescheiden door waterlopen. Vergelijking van de kaart met de huidige situatie (2002) ter plekke leert dat de kadastrale percelen 6238 en 6239 sinds de 17de eeuw in hun hoedanigheid grotendeels ongeschonden zijn gebleven. Spaarnberg behield zijn utilitaire functie tot in het begin van de 19de eeuw, maar had sinds de tweede helft van de 17de eeuw eveneens de betekenis van buitenplaats. Op een kaart van Spaarnberg uit 1810 is te zien dat de hofstede iets is verplaatst in vergelijking met de situatie uit 1645. Aan de ZO-zijde was de hofstede 3-zijdig uitgebouwd. Deze uitbouw was loodrecht op het kanaal gesitueerd dat thans in slingerende vorm de scheiding vormt tussen de hierboven genoemde kadastrale percelen. Dit kanaal was voor Spaarnberg de doorgangsroute naar De Delft, die in die tijd tot in de 19de eeuw een belangrijke waterverkeersroute vertegenwoordigde. Alhoewel de situering van de driezijdige uitbouw van de bleekerswoning loodrecht op het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

kanaal uit infrastructurele overwegingen verklaard kan worden spelen hierbij vermoedelijk ook landschapsarchitectonische motieven een rol. Vanuit deze uitbouw was er namelijk een gezicht loodrecht over de waterallee; de allee had dus in die tijd vermoedelijk eveneens de sierfunctie van 'grand canal'. De ontwikkeling van Spaarnberg van blekerij tot blekerij en buitenplaats vindt plaats tussen 1655 en 1698, wanneer Mattheus Steyn, burgemeester van Haarlem, eigenaar van de hofstede is. Steyn geeft de blekerij, bestaande uit een blekerswoning met paardestal, en wagenhuis, kleine boomgaard, schuur en twaalf bleekvelden in erfpacht uit aan Barthel Hoofman, maat behoudt hiervan de helft van de paardestal, de helft van het wagenhuis en behoudt eveneens het speelhuis. Bij de erfpacht wordt bedongen dat de pachter het licht en het zicht op het speelhuis nimmer mag versperren. Voorts behoudt Steyn onder meer een grote boomgaard, viswater en het recht over de begroeiing. Speelhuis behoort in dit verband niet als tuinhuis maar als buitenhuis geïnterpreteerd te worden. Vermoedelijk was het speelhuis gesitueerd in de driezijdige uitbouw aan de achterzijde van de blekerswoning. De vereniging van speelhuis in een boerderij (in dit geval blekerswoning) tot één bouw-ensemble was omstreeks het midden van de 17de eeuw gebruikelijk. In de 18de eeuw is deze hoedanigheid van Spaarnberg waarschijnlijk niet ingrijpend gewijzigd. Wanneer in 1818 Maria Tirion, weduwe van Jan Rusburg, wiens familie Spaarnberg al sinds de eerste helft van de 18de eeuw in eigendom had, Spaarnberg verkoopt aan Adriaan van der Hoop, wordt in de verkoopakte Spaarnberg aangeduid als hofstede met herenhuis, tuinmanswoning, stal, koetshuis, tuinmanshuis en koepel, waaruit de gevolgtrekking kan worden gemaakt dat Spaarnberg ook in het begin van de 19de eeuw een utilitaire betekenis en een functie als buitenplaats had. Van der Hoop koopt een gedeelte van hetgeen thans als Spaarnberg bekend staat. Naast de hofstede met het omringende erf strekte het grootste deel van het gebied dat in de koop besloten was zich uit aan de overzijde van de Wüstelaan, de overplaats van Spaarnberg. De weilanden aan de ZO-zijde van de huisplaats aan weerszijden van de waterallee naar de Delft vielen niet onder de verkoop. Uit de bepaling die Van der Hoop in de verkoopacte heeft laten opnemen blijkt echter wel dat dit gebied zijn belangstelling had. In de verkoopacte wordt namelijk bepaald, dat Maria Tirion de waterallee naar De Delft te allen tijde voor het gebruik van de eigenaars van Spaarnberg moest laten en voorts verplichtte Maria Tirion zich op de weilanden aan de ZO-zijde geen bos te planten of gebouwen op te richten die het gezicht over de weilanden op De Delft zouden kunnen belemmeren. Alhoewel Van der Hoop dus geen eigenaar van deze weilanden werd wilde hij er van verzekerd zijn dat hij vanuit zijn plaats een vrij uitzicht over de waterallee en de weilanden had. Pas in de jaren '40 van de 19de eeuw had hij het totaal van deze weilanden in zijn bezit. Hierin ligt de reden dat Van der Hoop bij de grootschalige transformatie, die Spaarnberg in zijn tijd onderging, zich in eerste instantie richtte op de heraanleg van de overplaats. Een uitzondering hierop vormt de aanleg van de moestuin en boomgaard met slangenmuur; deze werd in de jaren '20 van de 19de eeuw aangelegd (de huidige inrichting van de moestuin en boomgaard is voor de bescherming van ondergeschikt belang). In 1834 maakte Jan David Zocher een ontwerp voor overplaats van Spaarnberg en voor het parkgedeelte op de huisplaats. De belangstelling van de eigenaar voor de weilanden aan de ZO-zijde komen in het plan van Zocher overigens wel naar voren. De waterallee naar De Delft heeft in het plan van Zocher een slingervormig verloop gekregen. De interesse van Van der Hoop voor dit deel van de aanleg spreekt niet zozeer alleen uit het ontwerp zelf maar vooral uit het gegeven dat hij Zocher een ontwerp heeft laten maken voor een terreingedeelte dat hij nog niet in zijn bezit had. In 1835 ontwierp Zocher een chaletvormige dienstwoning (thans restaurant) op de overplaats. Deze dienstwoning met aangrenzende vijverpartij in landschapsstijl en wandeling hieromheen is het deel van het overpark waar de bescherming zich op richt. Het overige deel van Zocher's ontwerp van het overpark is door de aanleg van een villawijk en het Burgemeester Rijkenspark grotendeels verloren gegaan. In 1846 werd de slingerende vijverpartij met doorzicht vanuit het landhuis over de vijver en weilanden, dat op Zocher's plan uit 1834 is aangegeven, pas uitgevoerd. Toen werd eveneens door Zocher de hertenkamp aangelegd. Onder het beheer van Van der Hoop werd de hofstede uitgebreid en getransformeerd tot een buitenplaats, die bekendheid kreeg vanwege de door Van der Hoop bijeengebrachte collectie exotische planten en gewassen. Deze verzameling werd in 1835 door prof. De Vriese beschreven in het boek 'Hortus Spaarnbergensis'. De structuur van het park rondom de huisplaats door Zocher, zoals dit omstreeks 1846 gereed is gekomen, is in grote lijnen, ondanks wijzigingen later, herkenbaar gebleven. In 1893, toen Spaarnberg in het bezit was

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

van Olga von Gotsch (gehuwd met Justus Rudolf Wüste), liet zij de parkaanleg wijzigen naar ontwerp van de architect L.P. Ritter. Ritter sloot één van de doorzichten vanuit het huis over de weilanden met een rij bomen (zoals thans) en liet de slingerende beek tussen de moestuin en boomgaard (met slangemuur) en het parkgedeelte rondom het huis tot zijn huidige verloop vergraven. Ook veranderde hij de aanleg van de waterpartij tussen het landhuis en de weilanden. Daar waar deze partij eerst in een soort curve eindigde en als smalle waterloop in zuidelijke richting doorvoerde, liet Ritter deze waterpartij tot één ruime curve vergraven. Deze veranderingen zijn zichtbaar op de Topografische en Militaire kaart uit 1898-1903. In deze tijd was er een doorzicht vanaf het koetshuis over een open ruimte (kadastraal perceel 8450) langs één der moestuinmuren in zuidelijke richting, zoals genoemde topografische kaart laat zien. Het is niet bekend of dit doorzicht, dat niet meer bestaat, van de hand van Zocher of Ritter was. Omstreeks 1909 maakte Springer een ontwerp voor het park van Spaarnberg dat werd uitgevoerd. Het huidige slingerpadenpatroon aangrenzend aan de slingerende beek tussen de moestuin en boomgaard en de parkaanleg rondom het voormalige landhuis (nu appartementencomplex) is van zijn hand. Op de open ruimte (thans met opschot gevuld) bij het koetshuis legde hij een rozarium aan, dat waarschijnlijk tijdens de Tweede Wereldoorlog is gesneuveld. Aangezien deze open ruimte (kadastraal perceel 8450) in de loop der tijd diverse veranderingen heeft ondergaan en de huidige aanleg ervan als niet historisch beschouwd kan worden, is deze ruimte voor de bescherming van ondergeschikte betekenis. Ook het erf van het koetshuis is thans niet meer als historisch aan te merken. Dit erf valt thans buiten de bescherming Het park kwam gehavend de Tweede Wereldoorlog uit. Plaatselijk was vanwege brandstoffennood veel hout geveld en waren open ruimten ontstaan en het park was overwoekerd door opschot en onkruid. Na de oorlog werd het door Zocher ontworpen landhuis afgebroken ten behoeve van de bouw van het seminarie het Lavigerie College. Dit werd in de jaren '90 van de vorige eeuw vervangen door het huidige appartementencomplex, dat vanwege zijn grote bouwvolume iets meer in noordwestelijke richting op de huisplaats werd opgetrokken. Het gebogen verloop van dit complex volgt het profiel van de waterpartij in landschapsstijl, dat in deze tijd iets werd verbreed.

Het koetshuis, appartementencomplex en de overige niet-genoemde bouwkundige onderdelen vallen buiten de bescherming.

Op de bij de omschrijving behorende kaart d.d. 6 juni 2002 is de omgrenzing van het complex alsmede de aanduiding van de onderdelen aangegeven. De gearceerde gedeeltes op deze kaart geven delen aan die buiten de bescherming vallen.

Waardering

De HISTORISCHE BUITENPLAATS SPAARNBERG is van algemeen cultuur-, architectuur- en tuinhistorisch belang - vanwege de aanleg in landschapsstijl naar ontwerp van J.D. Zocher jr.; - vanwege de toevoegingen aan deze aanleg door Ritter en Springer - vanwege de dienstwoning (thans restaurant) in chaletstijl naar ontwerp van J.D. Zocher jr.; - als één van de weinige voorbeelden van het werk van Zocher in het Kennemerland; - vanwege de gaaf bewaarde open ruimte van voormalige moestuin annex boomgaard met slangenmuur en tuinmuren; - vanwege de visuele samenhang tussen de complexonderdelen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 512284

Status rijksmonument
Inschrijving register* 22 mei 2001
Kadaster deel/nr 82684/82

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Santpoort-Zuid Velsen Noord-Holland

Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Wüstelaan	73			2082 AB	Santpoort-Zuid	Bij	
Wüstelaan	75			2082 AB	Santpoort-Zuid	Bij	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Velsen	F			9365
Velsen	F			8024
Velsen	F			7569
Velsen	F			7566
Velsen	F			6643
Velsen	F			7361
Velsen	F			7567
Velsen	F			8452
Velsen	F			8025
Velsen	F			6236
Velsen	F			5563
Velsen	F			8026
Velsen	F			7571
Velsen	F			8451
Velsen	F			8449
Velsen	F			6237
Velsen	F			6239
Velsen	F			2913
Velsen	F			2914
Velsen	F			6736
Velsen	F			8450

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Velsen	F			6238
Velsen	F			8099

Omschrijving**

Omschrijving

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorende tot de buitenplaats Spaarnberg. De aanleg van de voormalige buitenplaats, waarvan het herenhuis aan de oostzijde van de Wüstelaan heeft gelegen, is in de 19de eeuw ontstaan. Tussen 1834 en 1846 maakte J.D. Zocher jr. een ontwerp voor een aanleg in landschapsstijl met waterpartijen aan weerszijden van de Wüstelaan. In eerste instantie richtte Zocher zich op het aan de westzijde van de Wüstelaan gelegen overpark, omdat de eigenaar Adriaan van der Hoop rondom de aan de oostzijde gelegen huisplaats nog niet voldoende grond in eigendom had. Voor de aanleg van de waterpartijen werd gebruik gemaakt van het bekenstelsel, dat gevoed wordt met drangwater uit de duinen. Het bos op het overpark is aangelegd in het oude binnenduingsgebied, dat gedurende de tweede helft van de zestiende eeuw tot in de achttiende eeuw voornamelijk door blekerijen gebruikt werd. In dit overbos bouwde Zocher in 1835 als onderdeel van zijn ontwerp een dienstwoning (thans restaurant) in chaletstijl, waar terzijde een vijverpartij in landschapsstijl werd aangelegd. De grens van dit parkgedeelte wordt gemarkeerd door een omlijsting van een heuvelpartij waarop een wandeling met aan weerszijden eiken. Dit is het enige gedeelte van het overpark dat onder de bescherming valt. De aanleg in landschapsstijl is in verschillende fasen gerealiseerd. Tussen 1843 en 1844 zijn de droogbergen (duingronden) aan de westzijde van de Wüstelaan bebost en is de duinbeek (zie kaart P.Wils, 1645) ten zuiden van het chalet vergraven tot een slingerende, lusvormige waterpartij met hoge taludvormige walkanten. De lus omsluit een deel van de drooggronden, die thans zijn bebouwd en voor de bescherming van ondergeschikt belang zijn. Aan de westzijde is de waterpartij deels gedempt, doch het tracé is nog zichtbaar in het landschap. In 1832 werd hier een harddraversbaan gerealiseerd die middels een laan met laanbeplanting (deels beuken) in verbinding stond met de voormalige huisplaats met koetshuis. Het tracé van de voormalige harddraversbaan, dat thans opgenomen als straat in een woonwijk en het koetshuis, dat ingrijpend is verbouwd, vallen buiten de bescherming. De verbindingslaan is nog wel gaaf aanwezig. Ook het overige deel van het overpark, waar in de 20ste eeuw het Burgemeester Rijkenspark werd aangelegd, valt buiten de bescherming. Op de huisplaats werd door Zocher tegen de reeds bestaande oranjerie in 1839 een landhuis gebouwd en werd rondom een park in landschapsstijl aangelegd. Gezien de beperkte hoeveelheid grond die Van der Hoop hier in 1834 nog tot zijn beschikking had richtte dit ontwerp zich op het gedeelte direct rondom het landhuis. De moestuin en boomgaard waren al in de jaren '20 van de 19de eeuw aangelegd (vgl. Kadastraal Minuutplan uit ca. 1830); of hier een tuinarchitect bij betrokken is geweest is niet bekend. Pas in 1846 wanneer Van der Hoop in het bezit komt van de weilanden aan de ZO-zijde en gronden aan de NO-zijde kan onder leiding van Zocher de aanleg gerealiseerd worden. Het tot dan toe rechte verloop van de waterallee, die van de hofstede naar De Delft voert, wordt in een ruime curve vergraven. In meer zuidelijke richting versmalde de vijver tot de proportie van een scheidingssloot, die echter ook een verloop in curven kreeg. Tussen het landhuis en de weilanden werden boomgroepen geplaatst, die als coulissen de doorzichten op de weilanden een meerduidige ruimtelijke waarde gaven: er was een doorzicht over de slingervijver en de percelen aan weerszijden (kadastrale percelen 6236 en 6238) en een schuin doorzicht - ongeveer op de as oost-west op de weilanden met de kadastrale nummers 2913 en 2914. Voorts kwam aan de NO-zijde de bewaard gebleven aanleg van de hertenkamp tot stand. Gesteld kan worden dat de hoofdstructuur van het park in landschapsstijl waar de bescherming zich op richt in 1846 gereed is gekomen, alhoewel nadien in deze structuur een aantal wijzigingen zijn aangebracht. Deze

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

hoofdstructuur bestaat uit de huisplaats met doorzichten op de weilanden en waterlopen aan de ZO-zijde, de moestuin en boomgaard, de krans van parkbos langs de Wüstelaan en om de hertenkamp, om de moestuin en boomgaard, tussen de moestuin- en boomgaard en parkgedeelte waarop het voormalige landhuis was gesitueerd, en het chalet met parkaanleg op de overplaats. In 1893, toen Spaarnberg in het bezit was van Olga von Gotsch (gehuwd met Justus Rudolf Wüste), liet zij de parkaanleg wijzigen naar ontwerp van de architect L.P. Ritter. De slingerende waterpartij aan de ZO-zijde van het huis, die aan de zuidzijde van het huis in een smalle curve overging, werd vergraven tot één enkele ruime curve, waarvan het verloop overeenkomt met de situatie thans. Ritter liet aan de oostzijde van het huis een rij bomen planten waardoor er sindsdien in plaats van twee doorzichten, sprake is van een enkel doorzicht over de vijver en weilanden. Het huidige slingerende verloop van de waterpartij ten zuiden van het koetshuis, die in verbinding staat met de waterpartij ten zuidoosten van het huis, kwam toen eveneens tot stand. In de deze tijd was er vanuit het koetshuis een smal doorzicht in zuidelijke richting over de waterloop in landschapstijl. Dit gezicht in landschappelijke trant liep door tot aan het einde van de huidige moestuin en boomgaard. Het gezicht werd aan weerszijden begrensd door een in curven verlopende zoom van parkbos. Het is niet duidelijk of dit doorzicht uit de tijd van Zocher dateert of in de tijd van Ritter tot stand is gekomen. De ruimte rondom de boomgaard en moestuin met slangenmuur was in de tijd van Ritter veel meer bebost dan thans het geval is, zoals ook de ruimte rondom het landhuis en hertenkamp toen meer bebost waren. Ten aanzien van de ruimte bij het koetshuis kan gesteld worden dat de balans tussen open en gesloten ruimten in de tijd van Ritter anders was dan thans. De wijzigingen uit de tijd van Ritter staan aangegeven op de Topografische en Militaire kaart uit 1899-1903. Omstreeks 1909 maakte de tuinarchitect Leonard Springer een ontwerp voor een deel van het park van Spaarnberg. Op zijn ontwerptekening (Landbouwuniversiteit Wageningen) is de oude situatie alsmede de nieuwe situatie aangegeven. Zijn plan betrof een verandering in de open en gesloten ruimten aan de ZW-zijde van het park - in de omgeving van het koetshuis - de verlegging van het slingerpadenpatroon in het bosgedeelte ten zuidoosten van het koetshuis en de aanleg van een rozarium. Het zuidelijke gedeelte van de zichtas ten zuiden van het koetshuis (zie boven) werd met parkbos dichtgeplant, zoals tot op heden het geval is. De in dit parkgedeelte gelegen slingerpaden-aanleg is dan ook van de hand van Springer. In de toenmalige open ruimte op de plaats waar de slingerende waterloop bij het koetshuis halfcirkelvormig in de richting van het koetshuis uitzwenkt werd de nieuwe rozentuin aangelegd. Dit rozarium sneuvelde vermoedelijk in de Tweede Wereldoorlog en is thans gevuld met houtopschot. Aangezien deze open ruimte in de loop der tijd diverse veranderingen heeft ondergaan en de huidige aanleg ervan als niet historisch beschouwd kan worden, is deze ruimte (kadastraal perceel 8450) voor de bescherming van ondergeschikte betekenis. Ook het erf van het koetshuis is thans niet meer als historisch aan te merken. Dit erf valt thans buiten de bescherming. Na de oorlog werd het door Zocher ontworpen hoofdgebouw afgebroken ten behoeve van de bouw van het seminarie het Lavigerie College. Dit werd in de jaren '90 van de 20ste eeuw vervangen door het huidige appartementencomplex. Dit complex werd in verband met een meer optimale ruimtelijke inbedding in het park iets meer in noordwestelijke richting in het park opgetrokken. Het complex werd loodrecht op het gezicht op de weilanden geplaatst. De vijverpartij werd toen iets verbreed maar het verloop van de curvevorm bleef gehandhaafd. De thans aanwezige inrichting van de voormalige moestuin en boomgaard (boomgaard, nutstuinen, schapenweide, en kruidentuin) is van recente datum en valt niet onder de bescherming. Deze richt zich op de karakteristieke open ruimte van de voormalige boomgaard en moestuin met de karakteristieke geleiding door tuinmuren en op de afsluiting van dit terrein door een historische houtwal aan de zuidzijde, de strook parkbos aan de westzijde. Ten oosten wordt dit terrein begrensd door een kleinschalige landschappelijke aanleg van een eikenbos met enkele solitaire (beuk, kastanje), waarin vijver in landschapstijl met rond eilandje, dat in verbinding met een van de slingerende beken staat. Een indruk van een oorspronkelijker inrichting van de moestuin en boomgaard geeft de RAF-luchtfoto uit september 1944 (Landbouwuniversiteit Wageningen). De bestrating aan de voorzijde en deels terzijde van het appartementencomplex, alsmede het erf rondom het voormalige koetshuis vallen buiten de bescherming.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorende tot de buitenplaats Spaarnberg van algemeen belang - vanwege de ouderdom; - vanwege de in structuur bewaard gebleven historische tuin- en parkaanleg in landschapsstijl met slingerende waterpartij naar ontwerp van J.D. Zocher jr. (ca.1835); - als één van de weinige voorbeelden van het werk van Zocher in het Kennemerland; - vanwege de veranderingen in deze aanleg door de tuinarchitecten Ritter en Springer - vanwege de functioneel-ruimtelijke samenhang met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

Monumentnummer*: 512285

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 mei 2001
Kadaster deel/nr	82684/97

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Santpoort-Zuid		Velsen		Noord-Holland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Wüstelaan	73			2082 AB	Santpoort-Zuid		
Wüstelaan	75			2082 AB	Santpoort-Zuid		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Velsen		F				7361	

Omschrijving**

Omschrijving

DIENSTWONING. Direct aan de Wüstelaan ligt een voormalige dienstwoning, thans restaurant, gebouwd in 1835 (zie gevelsteen) in Zwitserse chaletstijl door J.D. Zocher jr. Het op rechthoekige grondslag opgetrokken pand bestaat uit één bouwlaag en een kapverdieping onder een met riet gedekt zadeldak met breed overstek en een trapsgewijs verspringende dakrand. Aan de straatzijde een houten veranda op de verdieping, waaronder een dubbele toegangsdeur geflankeerd door stalvensters. De zijgevels worden gekenmerkt door rondboogvensters met luiken. Aan weerskanten van de voorgevel van de dienstwoning staat langs de stoep aan de Wüstelaan een ijzeren spijlenhek uit ca. 1910 (erfafscheiding). Het hek bestaat uit dubbele aan de bovenzijde omgebogen en elkaar overlappende ijzeren spijlen onderbroken door hekpijlers van gietijzeren colonnetten met palmetmotief bekroond door een pijnappel.

Waardering

DIENSTWONING van algemeen belang - vanwege de architectonische vormgeving - als representatief voorbeeld van een bouwwerk in Zwitserse chaletstijl gebouw door Zocher jr. - als voorbeeld van landelijke bouwkunst die typerend is voor de 19de eeuw - vanwege de beeldbepalende situering aan de Wüstelaan - vanwege het hekwerk dat dient als erfafscheiding en dat een representatief voorbeeld is van typisch gietijzer straatmeubilair uit het begin van de 20ste eeuw - vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Kastelen, landhuizen en parken	Bijgebouwen kastelen enz.	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 512286

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 mei 2001
Kadaster deel/nr	82684/52

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Santpoort-Zuid		Velsen		Noord-Holland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Wüstelaan	73			2082 AB	Santpoort-Zuid	Bij	
Wüstelaan	75			2082 AB	Santpoort-Zuid	Bij	
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Velsen		F				6736	

Omschrijving**

Omschrijving

HEK MET TWEE TOEGANGSHEKKEN. Langs de oostzijde van de Wüstelaan loopt over een lengte van enkele honderden meters een smeedijzeren spijlenhek, dat vermoedelijk rond de realisatie van de landschappelijke aanleg in 1834-1846 is geplaatst. In het hek bevinden zich twee toegangen: de noordelijke toegang bestaat uit twee betonnen (oorspronkelijk hardstenen) hekpijlers onder hardstenen dekplaten in de vorm van vier samenkomende zadeldakjes. De zuidelijke toegang bestaat uit twee hardstenen hekpijlers waartussen een dubbel smeedijzeren draaihek. Op de dekplaten staan versierde voluten met bloem- en palmetmotieven. De dekplaten van de noordelijke toegang zijn van latere datum dan die van de zuidelijke toegang.

Waardering

HEK MET TWEE TOEGANGSHEKKEN van algemeen belang - vanwege de ouderdom; - als onderdeel van de tuinaanleg van Zocher jr. uit ca.1835; - als karakteristieke markering van de erfafscheiding van een buitenplaats; - vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 512287

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 mei 2001
Kadaster deel/nr	82684/67

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Santpoort-Zuid		Velsen		Noord-Holland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Wüstelaan	73			2082 AB	Santpoort-Zuid	Bij	
Wüstelaan	75			2082 AB	Santpoort-Zuid	Bij	
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Velsen		F				8452	

Omschrijving**

Omschrijving

SLANGEN- OF TUINMUREN. Aan de westzijde van de moestuin staat een vroeg 19de-eeuwse (XIXb) slangenmuur van gele handvormsteen (groot formaat), afgewerkt door een rand Hollandse dakpannen. Langs de muur staan leibomen. In de slangenmuur is ter linkerzijde een toegangspoort tot de moestuin opgenomen. De slangenmuur verschilt zowel in datering als in detail met andere Nederlandse slangenmuren. De verschillen zijn: toepassing van gele steen, de muurdikte is éénsteens (in plaats van halfsteens), de baksteenkwaliteit is klinker en in plaats van spalieren, die doorgaans tegen de muren werden bevestigd, vertoont de muur smeedijzeren duimen, waaraan de takken met ijzerdraad werden bevestigd. De noordzijde van de moestuin wordt begrensd door een door pijlers gelede rechte tuinmuur van één steens dikte opgetrokken van dezelfde steen als de slangenmuur en eveneens afgewerkt met een rand Hollandse dakpannen. De schuren die tegen deze muur zijn gebouwd zijn van latere datum en vallen buiten de bescherming. Slangenmuur en tuinmuur zijn gezien de identieke steensoort en afwerking met dakpannen vermoedelijk in één bouwcampagne opgetrokken. Waarschijnlijk gebeurde dit na 1818, toen Adriaan van der Hoop de buitenplaats kocht onder meer om er zijn indrukwekkende collectie exotische planten te huisvesten (in catalogusvorm onder de titel 'Hortus Spaarnbergis' in 1835 gepubliceerd). Waarschijnlijk heeft Van der Hoop de muren in het kader van zijn belangstelling voor bijzondere planten laten optrekken. Aangezien het complex van de voormalige moestuin en boomgaard op het Kadastraal Minuutplan uit 1830 al is aangegeven kan worden aangenomen dat de muren tussen 1818 en 1830 zijn opgetrokken.

Waardering

TUINMUREN van algemeen belang: - vanwege de ouderdom; - vanwege de doelmatige vormgeving; - vanwege het materiaalgebruik -

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

als zeldzaam voorbeeld van een experimentele fruitmuur uit het begin van de 19de eeuw; - als karakteristiek en functioneel onderdeel van de buitenplaats; - vanwege de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Tuinmuur